

**“ТАВАН ӨНГӨ ДӨРВӨН ХАРЬ ЕСӨН ИХ УЛС”
ХЭМЭЭХИЙН УЧИР**

Д.ЦОГТСАЙХАН

Санхүү Эдийн Засгийн Дээд Сургууль

Түлхүүр үг: Ертөнц дахиныг нэгтгэсэн улс, Хөх Монгол, Улаан Хятад, Хар Түвэд, Шар Сартаул, Цагаан Солонгод

Монгол түүх бичгүүдийг эш болговол, “Таван өнгө, Дөрвөн харь Есөн Их Улс” хэмээхүй Чингис хааны үндэслэсэн гүрэн улсын тодотгол нэр болно. “Монголын нууц товчоон”-оос бусад түүхнээ ямагт хэрэглэх энэхүү нэрийг анх Чань Чунь (Чу Цзи, 1147-1227) хэмээх даогийн их аршийг урьж илгээсэн Чингис хааны захидал бичигт (1219 он)¹ дурддаг ч “Цагаан түүхэнд” тэмдэглэсэн Хубилай (1215-1294) хааны зарлигууд албан ёсоор мэдээлдэг болно. Монгол хэлээр, өөрөөр хэлэхүл хятад сурвалжаас ангидаар бидэнд ирсэн тэдгээр зарлигт: “Хубилай нэрт... дөрвөн их дайду төрийг байгуулж төгсгөн, Таван өнгө, дөрвөн харь Их Улсдаа ийн зарлиг болорун...”; “Таван өнгө, дөрвөн харь Их Улс дор арвадын ах, тавьтан, зуутан, мянгатан, түмтэн, түг түмний ноён ану улс улс, аймаг аймгаа тус бүр мэдтүгэй...”; “Думд бүхүй хөтлөхүйн дээд Их Монгол, дорно Солонгос, Битэгүн хоёр, өмнө Хятад, Гэлияд хоёр, өрнө Балба, Сартуул хоёр, умар Тэшиг, Түвэд хоёр – Таван өнгө, Дөрвөн харь Есөн Их Улс дор аюугу мэт тунхвай”² хэмээн зааж өгүүлсэн буй.

Харин, хятад сурвалжууд нангиад газар байгуулсан Хубилайн улсыг “Юань” хэмээн нэрийддэг нь Хубилай тэрбээр хятадыг “тойндоо (мэдэлдээ) оруулж”³, ерөнхий бүгдийг энхжүүлэн жаргуулэх” их төрийн хаан⁴ болох бодлого боловсруулахдаа “уг язгуур”, “өнө удаан”, “энх түвшин”, эсхүл “анх тэнгэр”, “аугаа их”, “орчлон ертөнц” гэсэн утга бүхий хятад үгийг⁵ сонгож,

¹ Чань Чунь бумбын Өрнө зүгт зорчсон тэмдэглэл. Хятад хэлнээс монгол хэлнээ хөрвүүлсэн. Н.Ариунгуа, УБ.: Есөн-Эрдэнэ, 1997, 70 дахь тал

² Арван буянт номын Цагаан түүх. Лю Жин Сүвэ хэвлэлд бээтгэв, Хөх хот: 1981, 76 болон 86-87 дахь талууд (цаашид.-Цагаан түүх)

³ Лувсанданзан, Эртний хаадын үндэслэсэн төр ёсны зохиолыг товчлон хураасан Алтан товч хэмээх оршивай. Оршил бичсэн Ш.Бира. Гар бичмэл эхээс гэрэл зураг бэлтгэсэн С.Торбат, УБ.: УХГ., 1990, 132-134 дүгээр хуудас (цаашид.-Алтан товч)

⁴ Эртний монголын хаадын үндэсний Их Шар тууж оршивай.-Шира туджи. Монгольская летопись ХҮИ в., Сводный текст, перевод, введение и примечания Н.П.Шестиной, М.-Лг.: 1957, 49-50 дахь тал (цаашид.-Шар тууж)

⁵ Далай Ч., Монголын түүх (1260-1388). Гутгаар дэвтэр. УБ.: 1992, 43 дахь тал; Огахи Мацуво. Хубилай хаан, УБ.: “Соёмбо, 1991, 100 дахь тал; Нацагдорж Ш., Хубилай сэцэн, УБ.: Адмон, 1998, 25-26 дахь тал

улсаа Их Юань Улс хэмээн нэрийдэх зарлиг⁶ (1271 он) буулгасан нь монгол гүрний нэр лүгээ адилшаан үзэхэд хүргэсэн байна. Монголчуудын улс төрийн үзэл баримтлалыг нь илтгэсэн эл баримт, өдгөө ч Хубилай бол хятадын шинэ мандсан буюу монголчуудын байгуулсан хятад улсын⁷, эсхүл хятад, монголыг хамтад захирсан буюу хятадыг эрхшэсэн монгол гүрний хаан⁸ гэх зэрэг судалгааны санал дэвшүүлэх үндэслэл болсоор байгааг нягтлавал, тэрбээр "Тайзу (Хубилай хаанаас Чингис хаанд нэхэн өргөсөн хятад цол, - Д.Ц.) хааны тогтоосон хуулиар" ертөнцийг засах, хятад иргэнийг нэгмөсөн захирахын тул тийнхүү нанхиад газар байгуулах улсаа "Юань" хэмээн нэрийдэж, өөрөөр хэлэхүл хятад "заншлаар", хятад хүний сэтгэл зүйд нөлөөлөх санаа өвөрлөсөн нь илэрхий байдаг. Иймийн учир Монгол улс хийгээд Монгол гүрэн аль алийг эс төлөөлөх эл нэр хятадын түүх бичлэгт л баттай орж, монгол төрийн түүхнээ эзэнт гүрний сүр сүлдээр дулдуй баригч зарим хаадын цол, чимэг сэлтээс ер хэтрээгүйг зориуд тэмдэглэе.

"ТАВАН ӨНГӨ, ДӨРВӨН ХАРЬ ИХ УЛС" хэмээхүй чингэж нэрийдсэн үндэслэл энэ хир тодорхойгүй. Монгол түүх бичгүүдэд:

- "Сүмбэр уулын өмнө тал нь Улаан ли-гийн тал буй. Замбутив ертөнц хэмээмү. Түүнд есөн өнгийн улс бөлгөө. Есөн энгө бүлэг улс ину: Энэтхэг улс цагаан өнгөт буюу; Охин улс ногоон өнгөт буюу; Түвэдийн улс хар өнгөт буюу; Хятадын улс улаан өнгөт буюу; Гауль улс хөх өнгөт буюу; Васа улс хув өнгөт буюу; Нохой улс хүрэн өнгөт буюу; Эрээн улс ганц хөлт улс буюу; Монгол улс шар өнгөт буюу. Монгол улс дөрвөн өнгөт буюу; Цагаан монгол, Имагарийн өмнөд зүгт буй. Шар монгол Ачийн цайдам дор аж. Улаан монгол хар хятад лугаа хамт суун бөлгөө. Хар монгол газраа аж... Монголд сод бөгд Чингис хаан таван их улсыг эрх дораа оруулав. Өмнө хятадын Ахудай хаан, Өрнө түвэдийн Шударга хаан, Умар сартуулын Султан хаан, Малиг хоёр, Дорно Солонгосын Буха цагаан хаан; дөрвөн зүгийн дөрвөн харьтан тэд бөлгөө..." (Лу. Алтан товч)⁹;

- "Түвэдийн Алтан сандалт хааны арван хүвүүний таван ах ану таван дүүдээ өмч эс өгсөнд, таван дүү ину салан одож, таван өнгө улс болов гэх.

⁶ Дай Юан Улсын бичиг. Хятад хэлнээс Түдэн, Өлзийт, Саран, Соном орчуулав. Улаан хад: ӨМАХХ., 1987, 178-179 дэх тал

⁷ Санждорж М., Монголын төрийн түүхээс (XIII-XIX зуун). Дундад зууны монгол төсөл. УБ.: Цоморлиг төв. 1998, 66-68 болон 74 дэх талууд

⁸ Охати Мацуво, Хубилай хаан. УБ.: "Соёмбо, 1991, 90 дэх тал; Нацагдорж Ш., Хубилай сүлэн, УБ.: Адмон, 1998, 25-26, 96-97 дахь талууд болон бусад

⁹ Алтан товч, 129-130 дүгээр хуудас

Бөртү чинуа Хөх монгол омогтон болов; нэг инү Цагаан солонгос болов; нэг ану Шар сартуул болов; нэг ану Улаан хятад болов; нэг ану Хар тангуд болов гэх. Дөрвөн харь гэгч, энэ тавын нэгийг дөрөвдөө харь болох" (Шар тууж)¹⁰; гэх зэрэг адил бусаар тайлбарласан нь илтэд цагийн аясыг дагаж, төөрөгдлийн мананг үүсгэсэн байна... Хэмээвч, нухацтай авч хэлэлцсэн нь гүн Гомбожав бөгөөд тэрбээр: "Таван өнгө, Дөрвөн харь Улс хэмээгдэх нь зарим судраа хөх Монгол, улаан Хятад, хар Түвэд, шар Сартаул, цагаан Солонгод; эд таван өнгө бөгөөд монголын ухаан тул инад бус дөрөв нь: дөрвөн харь буй хэмээжээ. Зарим таван өнгө урьд мэт дээр: ганц хөлт Зүд улс, Охин улс, Өвчүүндээ нүдэт улс, Нохой толгойт улс; эд дөрвөн харь буюу хэмээж. Эдгээр бараг судрын үг мөн болсвч шинжилбэл, тэдгээр улс цөм Богдын соёл дор дагасан ноён атлаа тэдэнд тэр мэт өнгө хадах, харь болгох учрын барилдлага тодорхойгүй. Түүнээс харин Чингис богд олон өөр ёстныг эрхэндээ хураасан атлаа... Чан чун чау жи (Чань Чунь,-Д.Ц.) аршийг... урьж, ...төрийг барих, амьтныг тэтгэх ёсыг асууж сайшаан магтаад, "Төв тэнгэр" цол өргөж, багшийн ёсоор хүндэлснээс эхлэн хойш Өгэдэй эзэн, Сэцэн хаантан аливаа зарчим, журэм, хууль ёсыг цөм хятадын ёсоор зохиосныг бодвол, судруудад Энэтхэгийн шашны хаан, Хятадын төрийн хаан хэмээн номлосон лугаа утга төгөлдөр мэт байнам. Түүгээр үлиж сууваас есөн өрлөг нь есөн чин хэмээгдэх төрийн буй үгүй есөн зүйл үйлийг даасан эрхэм сайдын хийгээд, таван өнгө нь гүн, шан, жию, жи, юй таван махабодын таван чанарт, таван зүйл багтсан эл гол улс иргэн ба дөрвөн харь нь зи ай хэмээгдэх Дундад улсын дөрвөн зүгт агч алба өргөн ивээл дор хүртэгч эл гадаад улс нийтийн нэр бөгөөд хятадын аху ёсны өгүүллийг дагаж монголчлон орчуулсан мэт байна"¹¹ хэмээжүхүй.

Гомбожавын эл тайлбарлалаас "Таван өнгө, дөрвөн харь" хэмээх нь нанхиад соёлын хүрээнээ анхлан боловсруулсан ойлголт бөгөөд монголчууд хуулбарлаж бус, боловсруулж хэрэглэсэн болохыг эн тэргүүнээ анхаарах ёстой. Гэхдээ энд эл томъёоллыг хэрхэн ухан ойлгож, чухам юуны учир, ямар зорилгоор авч хэрэглэсэн тухайд дэлгэрүүлж өгүүлсэнгүй.

Сүүлийн үеэс нэлээн анзааран судалж: монголчуудын газарзүйн хийгээд угсаатны мэдлэгийг илтгэсэн бэлгэдэл томъёолол¹², нэгэн зүйл

¹⁰ Шар тууж, 95 дахь тал

¹¹ Гангын урсгал, 22-23 дахь тал

¹² Жуковская Н.Л.: (Категории и символика традиционной культуры монголов. М.: Наука, 1938, с.138, 154; Шастина Н.П., Шира туджи. Могольская летопись ХУП в., Сводный текст, перевод, введение и примечания Н.П.Шастинной, М.-Лг.: 1957, с.177-179; Дулам С., Монгол бэлгэдэл зүй. Дэд дэвтэр. Онгоний бэлгэдэл зүй, УБ.: МУИС., Адмон, 2001

ертөнцийн загвар¹³, Азийн ард түмнүүдийн оюуны нэгдмэл байдлаас улбаалсан эзэнт гүрний нууц, битүү далд утга бүхий (эзотери) нэр¹⁴, эсхүл "...хожмын хүмүүсийн санаагаараа буюу судалгааны үндсэн дээр гаргаж ирсэн зохиомол шинжтэй зүйл"¹⁵ гэх зэргээр тайлбарлаж буй; эл бүгдийг Хубилай хааны зарлиг лугаа тулгаж нягталбал:

-“таван өнгө, дөрвөн харь” нь нүүдэлчдийн язгуур соёлын, эсхүл даогийн (хятадын) хийгээд буддын (энэтхэг, төвдийн) соёлын аль ч хүрээнээ ертөнц дахиныг нэгтгэсэн улс гэсэн нэг л утгыг илтгэх аж. Иймийн учир аль нэг соёл буюу нарийнаа хэлэхүл, шашин-гүн ухааны сургаалаар үндэслэх, эсхүл “эртний азийн философи”¹⁶ юмуу, ерөөс эзэнгүйдэх (космополит) байр сууринаас тайлбарлах, аль аль нь өрөөсгөл байж болзошгүй байна...

-Бидний ажигласнаар, эл махабодын бэлгэдлээс тоон бэлгэдэл илүү утга учиртай байна. Ертөнцийг үзэхүй бөөгийн үзэл хийгээд аливаа шашин (соёл, суртахуун)-д тэгш хандах “Их засаг” хуулийн хамт¹⁷, монголчуудын язгуур соёл дахь “авах, гээхийн ёсон (зарчим)” тэргүүтэнг харгалзан үзэхүл, Таван өнгө улс нь бэлгэдэл утгаараа таван тусгаар улс (1:1:1:1:1) бус, харин ч таван махабод лугаа шүтэн барилдсан нэг улс¹⁸ (1+1+1+1=5) бөгөөд эл улсын дөрвөн зүгт оршигч нь дөрвөн харь (буюу хөрш) болох тул Хубилай хаан тийнхүү ЕСӨН ИХ УЛС (5+4=9) дор тунхаж асан¹⁹; үүнд, тавьан өнгө

¹³ Скрынникова Т.Д., Харизма и власть в эпоху Чингис-хана, М.: Восточная литература, РАН, 1997, с.87-88

¹⁴ Урбанаева И.С.(Человек у Байгала и Мир Центральной Азии: философия истории. Автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора философских наук, УБ.: 1994, с.18-20

¹⁵ Дам эшлэв, - Санждорж М., Монголын төрийн түүхээс (XIII- XIX зуун). Дундад зууны монгол төсөл, УБ.: “Цоморлигтөв”, 1998, 45 дахь тал

¹⁶ Мөн тэнд, с.18

¹⁷ Аливаа шашин бүгдийг нэгэн адил үзэж байваас зохих бөгөөд нэгнийг дээр, нэгнийг дор хэмээн ялгаварлан үзэхийг хориглосугай, Сүхбаатар Г., Монголын түүхийн дээж бичиг. II дэвтэр, УБ.: СБХНХГ., 1992, 20 дахь тал

¹⁸ Дэлгэрүүлж үзнэ үү: Лукьянов А.Е. Становление философии на Востоке (Древний Китай и Индия), М.: ИИНСАН, 1992, с.34-56; Исток Дао, М.: ИИНСАН РМФК, 1992, с.41-45

¹⁹ МНТ-ны 254-255§ зүйлд тэмдэглэсэн Чингис хааны гэрээс сургаалын үзэл санаа үүний нутлагаа болох юм: "...Чингис хаан огүүдрүүн: Алтан аргамжаа Сартуул иргэнд яахин таслуулах болгөө?" хэмээн Ухуна тэргүүтэн зуун элчийнхээ ошил, хясал хясан Сартуул иргэнд морилёо хэмээн морилохуйд, тэнд Есүй хатан Чингис хаанд дуртган өчрүүн: "Хаан, ...Тулгуур мэт бие чинь тулбис одвоос, гуял мэт улсаа хэнд гэмүү?... Ховүүд дүү нар, олон харцас мануус үл ухаарч сууна ...Зарлиг мэдтүгэй!" хэмээн очвөөс Чингис хаан зарлиг болорун: "Хатан хүмүн бөгөөтол Есүйн үг зовөөс зөв! ... Ховүүдийн минь ах Жөчи буй за, юу хэмээмү чи хэл" хэмээв. Жөчийг дуугарахын урьд Цагадай огүүдрүүн: Жөчийг хэл хэмээхдээ Жөчийг юүгий түшиж өгүүлчүй? Энэ мэргэдийн цулхалзуурт бид хэрхэн мэдүүлнэ?" хэмээхүйд Жөчи босоод Цагаадайн заамнаас шүүрч огүүдрүүн: "Хан эцэгт бусдын эс хэлэгдлээ... Абалдаж барилдаж чамд ялагдваас унаасан газраас бүү боссугай! Хан эцгийн зарлиг мэдтүгэй!" хэмээв. Жөчи, Цагадай хоёр заамнаасаа барилцаж байн бүхүйд ...Хөхөчос огүүдрүүн: "Таныг төрөхнийн урьд: Одтой тэнгэр орчиж болгөө, Олон улс тулалдан болгоо, Тийм цагт, хүслээр эс явав зэ... Хан эцэг тань хамаг улсыг байгуулахад... эх тань хамтаар зовохдоо... эрийн эгэмд, агтны харгамд хүргэж, эдүгээ та нарынхаа сайныг үзье хэмээн санаж байгаа биш үү..." хэмээв. Чингис хаан огүүдрүүн: "Жөчийг яахин тийн хэлнэ чи? Ховүүдийн минь ах Жөчи биш гэж

дөрвөн харийн барилдлага нь эв эе хийгээд эрх тэгшийг бэлгэдэж²⁰, улс төрийн агуулгаараа төрийн алтан жолоо (дэтоод) хийгээд аргамжийн (гадаад) бодлогоо²¹ илтгэж, ерөнхийлөн өгүүлбээс “улсыг шударгатгаж”²², “хөл хөсрөө, гар газраа тавиулж жаргуулах”²³ монгол төрийн уламжлалт номнолыг тийнхүү гүрэн улсын шинэ нэрээр шинэчлэн томъёолсон гэж үзмээр байна;

-Хожмоо, таван өнгө улсын нэг нь дөрөвдөө харь (1:4) гэх зэргээр тайлбарласан нь хэдүй зохиомол шинжтэй ч нэгэнт задарч мөхсөн гүрэн улсын ор суурин дээр буй болсон шинэ улсуудын нийгэм-улс төрийн харилцааг илтгэн буй нь: Хөх Монгол бол Монголын эзэнт гүрний зүй ёсны залгамжлагч бөгөөд бусад лугаа эн зэрэгцэх, тусгаар улс болохыг улс төрийн шинэ орчноо нутлах хэмээсэн хэрэг. Иймийн учир, монголын буюу Чингисийн алтан ургийн хаадын улсыг монгол түүх бичгүүд “таван өнгө, дөрвөн харь” хэмээн нэгэн дугаар тодотгож нэрлэдэг нь зүйн хэрэг бөгөөд харин гагц Хөх Монголоо захирсныг нь тийнхүү “бага” хэмээн зааглаж хэлэлцдэг байна. Үүгээр үзэхүл, ХӨХ МОНГОЛ нь монгол их хаадын гол улс (1206?-1368) бөгөөд “монголын тэдүй” хаадын бүрэн улс ²⁴ (1371-1634); монголчууд Манж Чин Улсад (1616-1911) бүрнээ автах хүртэл, өөрөөр хэлэхүл аргын 1758 он хүртэл оршин тогтножухуй.

Чингэж үзэх ахул, наад зах нь Монгол Улсын нэрний тодорхойгүй байдлыг цаг хугацааны талаас тодруулан хэлэлцэж болох байна. Хоёрт, монголчуудын төр, улсаа нэрлэсэн нэрний цаана тэдний төрийг үзэхүй үзэл, улс төрийн номнол нь ямагт томъёологдож байдаг байна; үүгээр уламжлаад гуравт, монголчуудын төрийг үзэхүй үзэл (философи), улс төрийн номнолыг тухайлан шинжлэх явдал монголын нийгэм-улс төр, философи сэтгэлгээний

үү? Дараа тэгж бүү хэлэгтүн! хэмээн зарлиг болов. Энэ үгэнд Цагадай мушилзаж өгүүдрүүн: “Хөвүүдийн ах Жөчи бид хоёр буй за. Хан эцэгтээ хамсан хүчээ хүчээ өгье. Өгэдэйг хэмээлдье. Өгэдэй хан эцгийн дэргэд байж бараа их малгайн байдал ёсыг таниваас болжуу ээ” хэмээв. Жөчи өгүүдрүүн: “Цагадай бид хоёр хамсан хүчээ өгье. Өгэдэйг хэмээлдье” гэв. Чингис хаан зарлиг болруун: “Хамсах юу буй? Этүгэн эх агуу буй. Ус мөрөн олон буй. Салгуу шиг нутгаа уужимсаж харь даргалан салгая” хэмээгээд “Жөчи, Цагадай хоёр үгэндээ хүрэгтүн... Хасарын ураг нэгнээрээ мэдүүл! Алчидайн ураг нэгнээрээ мэдүүл! Отчигины ураг нэгнээрээ мэдүүл! Бэлгүдэйн ураг нэгнээрээ мэдүүл! Тэр ёсоор миний ургийг нэгнээр мэдүүлж, миний зарлигийг үл оорчлон эс задалваас үл эндэн, үл алдана та нар. Өгэдэйн урагт өлөнд хучивч үхэр үл идэх, оохонд хучивч нохой үл идэхээр төрөөс миний ургийн нэгэнд сайг үл торно гэж үү?” хэмээн зарлиг болов”.

²⁰ Дулам С., Монгол бэлгэдэл зүй. Тэргүүн дэвтэр. Тооны бэлгэдэл зүй, УБ.: МУИС., Адмон, 1999, 128 ба 97 дахь тал

²¹ Жүгдэр Ч., Монголд феодализм тогтох үеийн нийгэм, улс төр, гүн ухааны сэтгэлгээ (эртнээс ХIY зуун хүртэл), УБ.: ФСЭХ, ШУАХ., 1987, 106 ба 137 дахь тал

²² МНТ., 202§

²³ МНТ., 279§; Цагаан түүх, 75 дахь тал

²⁴ Алтан товч, 106 дугаар хуудас, дээд болон бусад

түүх судлал, ерөөс монгол судлалын өмнө дэвшин гарч буй тулгам нэгэн асуудал мөн хэмээн үзмээр байна.

THE MEANING OF A PHRASE "FIVE COLOR AND FOUR STRANGER-GREAT NINE STATES"

(Summary)

According to the historical texts, the phrase "Five color and four stranger-great nine states" is the definition of a great empire founded by Chinggis Khaan. This attributive name, which is always used in all historical books except "Secret History of Mongolia", was first officially reported in the decrees of Khubilai Khaan (1215-1294) which was recorded in "White History". In these decrees, which came down to us, Mongolians, from other sources than Chinese, they say that "When the named Khubilai founded four-great states, Five color and Four stranger Great States he ordered, "In the Five color and Four stranger Great State each chief of unit of tens, fifties, hundreds, thousands, twelve thousands, myriad should be in charge of their people and aimags ..." reported in White History.

But the reason why Mongolians used this name for their empire is still unclear. Most of the explanations given in Mongolian historical texts are legends and were made in different ways that in the course of time was led to misconception.

Quite seriously discussed version was made by Gombojav ("Stream of steel"). Recently, it was paid attention that according to (N.L.Jukovskaya, S.Dulam) it is symbolized terminology showing geographical and ethnic knowledge of Mongolians, (T.D.Scrinnikov)-one kind of world pattern, (I.S.Urbanova)secret and hidden meaning of empire (esoteric) derived from unified nature of mind of Asian people, or it is explained as an "artificial terminology that created on the basis of thought or research of people of later time".

In our view of point, within any of the following cultures-whether it is fundamental culture of nomads, or dao (China), or Buddhist (Incian and Tibetan) culture, "five colors and four strangers" means that it is a state that consists of the whole world. For this reason, explanation of this name on the basis of the culture, to be exact, one religious and philosophical doctrine, or from the position of "ancient Asian philosophy" or impersonal attitude, might be biased to one side. Because, numerical symbol has more sense in this name than that of the five element. Taking into account world view of shamanism, provision of law "Ikh Zasag" that

equally treats any religion (culture, ethics), and one of the principle of Mongolians original culture-"principle of taking the usefulness and loosing the useless", in its symbolized sense the Five color state means not five separate states, but instead it is one state with correlated five elements, and in the four direction of it there are four stranger states (or neighbors) that all together Khubilai Khaan declared to the world the Nine great State ($5+4=9$); here correlation of five color and four stranger symbolizes equality, in the political sense it expresses golden rein of state (inner) policy and tethering (external) policy, in a general way 'to found a state with peace well-being' (SHM), is the traditional doctrine of Mongolian state that were newly formulated.

Later, although the explanation like one of the five color state is stranger to the other four (1:4) is an artificial one, it expresses social and political relation of newly founded states on the base of collapsed empire: here there was an attempt to prove in the new political environment that Blue Mongol was a rightful successor of Mongolian Empire and that it is equal with others, and is an independent country.